

2018-01-19

Påverka ditt försäkringsskydd och pension som frilansare

De flesta konstnärer inom scen-, musik-, bild- och textområdet är frilansande, antingen som tidsbegränsat anställda, företagare eller både och, s.k. kombinatörer. Frilansande anställda har ofta tidsbegränsade anställningar som varierar i längd. Vissa kombinatörer har en halvtidsanställning vid sidan av sitt konstnärliga yrke för att trygga sin försörjning.

Under perioderna mellan visstids-anställningar omfattas man inte längre av det trygghetssystem som ett kollektivavtal eller enskild avtal med arbetsgivaren innebär. Sådana perioder kan pågå någon vecka upp till flera månader. Som frilansare med eller utan eget företag måste du därför själv se om ditt försäkringsskydd. Samtidigt finns det ett försäkringsskydd som det allmänna trygghetssystemet redan erbjuder dig som kan vara bra att ha koll på.

För att veta vilket försäkringsskydd och pensionssparande du behöver som frilansare bör du utgå ifrån vilket skydd som anställda normalt har genom sina kollektivavtal. Planeringen för dig som är frilansare handlar både om hur du kan dra nytta av socialförsäkringssystemet och hur du kan komplettera det med andra separata försäkringar. Planera bör du göra om du frilansar oavsett om du har eller inte har firma eller bolag.

Socialförsäkringar för frilansare

[Socialförsäkringssystemet](#) gäller inte bara anställda konstnärer. Det gäller även dig som är frilansande konstnär så snart du betalar skatt för de intäkter du har för uppdrag under och mellan dina visstidsanställningar, i eget företag eller genom t.ex. extern [faktureringservice](#). Det är främst [egenavgiften](#) i skatte-inbetalningen som innebär att du får tillgång till socialförsäkringarna. Principen är att ju högre intäkter och inkomst du betalar skatt för, desto högre ersättning har du rätt till enligt socialförsäkringssystemet upp till ett visst [inkomsttak](#).

De allmänna socialförsäkringarna består av följande försäkringstyper:

- [Föräldraförsäkring](#) när du får barn.
- [Sjukförsäkring](#) när du blir kort- eller långvarigt sjuk.
- [Arbetskadeförsäkring](#) om du råkar ut för en olycka eller skadas i ditt arbete.
- [Allmän pension](#) när du börjar ta ut pension.
- [Bostadsbidrag](#) om du är låginkomsttagare och behöver bidrag för att klara av din boendekostnad.
- [Arbetslöshetsersättning](#) om du är medlem i en a-kassa och uppfyller vissa villkor.

För att du ska få ut maximal föräldraförsäkring och sjukförsäkring finns det olika [beloppstak](#) och beräkning av hur stort ersättningsbeloppet blir som kan vara bra att känna till. Föräldraförsäkringen och sjukförsäkringen baserar sig på din sjukpenninggrundande inkomst, [SGI](#).

Din SGI som frilansare grundar sig på den nettointäkt du har taxerat för under dina frilansperioder tre år tillbaka i tiden, tillsammans med eventuell inkomst som anställd. Är du nybliven företagare kan din SGI istället beräknas fiktivt. En sådan uppskattad beräkning utgår ifrån vad en anställd eller en motsvarig näringsidkare skulle ha haft i samma bransch som du är verksam i, med motsvarande utbildning, arbetsuppgifter och erfarenhet.

Ersättningarna enligt föräldra- och sjukförsäkringarna är knappt 80 procent av din SGI upp till vissa beloppstak. Läs mer om aktuella [beloppstak](#).

Det är till [Försäkringskassan](#) och [Pensionsmyndigheten](#) du vänder dig med frågor om socialförsäkringarna.

Läs mer på [Verksam.se](#) om socialförsäkringssystemet för frilansare inom scenkonstområdet och frilansare med företag [på Försäkringskassan](#).

Andra försäkringar för frilansare

För att ditt försäkringsskydd som frilansare ska bli heltäckande måste du se till att komplettera det på egen hand. Det handlar dels om försäkringar för dig som person, dels egendoms- och reseförsäkringar.

Ofta tänker frilansaren bara på att försäkra sin egendom eller den lokal man bedriver sin verksamhet i, men det behövs även försäkringar som skyddar personen själv, firman och de efterlevande om olycka, sjukdom eller dödsfall inträffar.

Här följer några personförsäkringar som kan vara bra att teckna:

- **Olycksfallsförsäkring**
Om du råkar ut för en olycka ska den här försäkringen dig ersättning för bl.a. inkomstbortfall, sjukvårdsbehandling, olika hjälpmedel vid rehabilitering, medicinsk eller ekonomisk invaliditet.
- **Sjukförsäkring**
Genom socialförsäkringssystemet får du bara en del av den inkomst du förlorar om du blir sjuk. Med en sjukförsäkring kan du få utökad ersättning för förlorad arbetsinkomst under din sjukskrivning. En sjukförsäkring bör du teckna så snabbt som möjligt och medan du är frisk. Sjukdomar du redan har täcks nämligen inte av försäkringen.
- **Sjukvårdsförsäkring**
Genom att teckna en sjukvårdsförsäkring garanteras du direkt vård eller rehabilitering vid sjukdom eller skada.
- **Sjukavbrottsförsäkring**
Långvarig sjukskrivning innebär ofta att dina intäkter som frilansare sjunker kraftigt. Samtidigt är dina kostnader för din verksamhet desamma som tidigare. Med en sjukavbrottsförsäkring kan du få ersättning för olika fasta kostnader som du har som lokalhyra och kostnader för bokföringshjälp, IT och telefoni.
- **Livförsäkring**
En livförsäkring innebär att du ger din familj en viss ekonomisk trygghet om du skulle avlida. Ersättningens storlek avgörs av hur hög premie du väljer att betala.
- **Bankförsäkring för bolån**
Det är ofta den största posten för en efterlevande, särskilt med barn med försörjningsbehov, att klara av. En påtvingad flytt pga. att man inte klarar att amortera och betala ränta på bolånet kan ställa till det rejält.

Försäkringsskyddet för din egendom handlar om din arbetsutrustning eller arbetsredskap eller den lokal som du bedriver verksamheten i. Försäkring kan även behövas för resor som du utför i ditt arbete.

Många tror att hemförsäkringen gäller för ett arbetsrum man har inrättat i hemmet eller för arbetsresor, men så är det inte. Hemförsäkringen gäller bara för privat bruk och omfattar inte arbetsrelaterade skador. Det innebär att arbetsdatoren du jobbar på, konstnärateljén med all din målarutrustning, ditt musikinstrument, resan du gör för fotograferings- eller skådespelaruppdraget och redskapen som du behöver i din dagliga träning som dansare saknar försäkringsskydd om du inte tecknar separata försäkringar.

Många försäkringsbolag erbjuder följande försäkringspaket för frilansare med eget företag:

(Flera fackförbund/intresseorganisationer har förhandlat om villkor via försäkringsmäklare eller liknande.)

- **Företagsförsäkring**

En företagsförsäkring är oftast en ren egendomsförsäkring. Den ger bl.a. rätt till ersättning när din arbetsutrustning går sönder eller din arbetslokal drabbas av översvämning eller brand. En företagsförsäkring bör även innehålla en ansvarsförsäkring om du orsakar någon annan skada genom din verksamhet och en allriskförsäkring för plötsligt oförutsedda händelser som inte täcks av andra försäkringar. En viktig del i företagsförsäkringen kan även rättsskyddet bli, om du råkar ut för en rättslig process som är relaterad till företaget och behöver engagera juridisk hjälp.

- **Tjänstereseförsäkring**

Den reseförsäkring som du kanske har genom din privata hemförsäkring gäller inte för resor som du genomför i ditt arbete. Bedriver du den typen av verksamhet som innebär att du reser en del kan en tjänstereseförsäkring ge dig ersättning för utrustning som skadas under resan eller om du själv skadas.

De försäkringar du har tecknat bör du se över regelbundet för att vara säker på att de fyller ditt behov och gäller om någonting har förändrats under året. Förändringar som kan påverka försäkringsskyddet kan exempelvis vara höjd årsinkomst, att du har investerat i ny utrustning, att du har gift dig eller skaffat barn.

På Verksamt.se kan du läsa mer om vilka försäkringar du kan behöva som frilansare med egen firma.

Pensionssparande för frilansare

För dig som är frilansare utgår din kommande [allmänna pension](#) från den intäkt du har deklarerat för i ditt företag, tillsammans med dina inkomster från eventuella anställningar. Hur hög pensionen blir beror inte bara på hur hög inkomst du har haft och hur den ekonomiska utvecklingen har sett ut för din [premiépension](#). Det handlar även om hur mycket du har lyckats lägga undan i [eget pensionssparande](#).

Som frilansare behöver du kompensera för de perioder som du inte har någon anställning och därmed inte någon [tjänstepension](#). Tjänstepension är det arbetstagaren erbjuds genom kollektivavtalet som arbetsgivaren är ansluten till eller genom en fristående tjänstepensionsförsäkring. Det innebär ofta ett bra komplement till den allmänna pensionen.

Om du som frilansare inte sparar på egen hand till din tid som pensionär riskerar du att få en väldigt låg inkomst som pensionär. Hur mycket du bör pensionsspara beror på vilken ålder du har, hur hög din inkomst är och vilken pension du skulle vilja ha när du pensionerar dig. Du bör även titta på dina möjligheter att fortsätta att arbeta och få inkomster av din konstnärliga verksamhet även efter den vanliga pensionsåldern.

En bra utgångspunkt är att titta på den inbetalning till tjänstepension som arbetsgivare gör för sina anställda. Inbetalning ligger vanligen på 5-10 procent av den anställdes nettolön, d.v.s. lönen innan skatt.

Pensionssparande

Även om avdraget för pensionssparande har tagits bort för privatpersoner finns det kvar för enskilda näringsidkare. Dessa kan fortfarande göra avdrag för pensionssparande. Dock har fler och fler kommit underfund med nackdelarna med det avdragsgilla pensionssparandet, främst pensionsförsäkringar. Dels för att avgifterna i de flesta bolag är på tok för höga och dels för att sparkapitalet är bundet fram till minst 55 års ålder.

Personer utan företag erbjuds ofta idag av banker att istället spara på ett [investeringsparkonto](#) (ISK) som är en billigare sparform. Det finns även andra sätt att spara inför tiden som pensionär, exempelvis att amortera på sina bostadslån. Läs mer om eget pensionssparande och vad du bör satsa på för typer av [pensionssparande](#).

[\(till dokumentets början\)](#)